

Standbeeld Bordewijk? In Schiedam!

HENK SLECHTE EN HANS VAN DER SLOOT, SCHIEDAM-HISTORICI

Niels Klinkenberg van het Bordewijk-genootschap droomt van een tweede standbeeld van zijn favoriete schrijver (Zomertijd, 25 juli). Dat moet in Rotterdam komen, want daar was Bordewijk advocaat.

Dat klopt. Bordewijk was van 1913 tot 1919 advocaat in Rotterdam, maar in 1919 werd hij advocaat in Schiedam en dat bleef hij tot zijn dood in 1965.

En hij deed veel meer in Schiedam. Hij weigerde in de Tweede Wereldoorlog zich aan te sluiten bij de Kultuurkamer en publiceerde in 1944 illegaal en onder de schuilnaam Emile Mandeau de novelle 'Verbrande erven. Een plaatsbeschrijving'.

Die speelt zich af in de Schiedamse volksbuurt die toen Brandersbuurt heette en in de vroege jaren zeventig van de vorige eeuw gesloopt is. Aan de smalle grachtjes stonden kleine branderijen en in de sloppen en steegjes, waarvan er een ook Verbrande Erven heette, woonden de arbeiders van die branderijen, de brandersknechts.

Bordewijk beschrijft de stad treffend: 'Des zomers lag zij te midden van het sappigst Hollands weidelandschap te braken als een zwarte vulkaan. De zwarte vuren der glasblazerijen omkringden haar in een krans helse rozen.'

Hij geeft Schiedam in deze novelle de bijnaam Zwart Nazareth, die verwijst naar de jeneverindustrie.

Onder die naam biedt de Schiedamse VVV de toeristen zeventig jaar later nog steeds een Zwart Nazareth-route aan langs de oude jeneverindustrie.

Bordewijk bleef in Den Haag wonen, maar zei in 1955 in een toespraak: "Ik voel mij inderdaad Schiedammer, meer dan

Hagenaar. Immers de stad waar men werkt is veel belangrijker dan de stad waar men slaapt. (...) Ik houd van deze stad, zij heeft mij altijd gefascineerd sedert het moment dat ik haar silhouet vanuit de trein, twee vurige lichten, ontwaarde. (...) Ik vind Schiedam ook een mooie stad, er is zeer veel schoons."

Hij heeft het niet bij woorden gelaten. Bordewijk voelde zich betrokken bij de culturele beweging in Schiedam zoals die vanaf 1948 vorm kreeg in de Schiedamse gemeenschap, en leverde met geestverwanten als volkshuisvester en schrijver M.M. van Praag, architect Jaap Bakema, kunstverzamelaar Piet Sanders en kunstkenner Pierre Janssen een wezenlijke bijdrage aan de culturele ontwikkelingen in Schiedam.

Het idee van het Bordewijk Genootschap voor een tweede standbeeld van Bordewijk verdient steun. Het ligt dan wel voor de hand dat dit komt in de stad waar hij 46 jaar advocaat was, als jurist een belangrijke bijdrage leverde aan de na-oorlogse stedenbouwkundige ontwikkeling, en als publicist zijn sporen heeft nagelaten.

In Schiedam, dus.